

The background of the cover is a photograph of a green field with a single tree in the center, under a cloudy sky. A white grid of plus signs is overlaid on the entire image. In the top right corner, there is a dark red rectangular box containing the word 'Staro' in white. Below this box is a yellow, jagged-edged shape that contains the text 'NATUUR EN BUITENGEBIED' in dark red. A large yellow shape also overlaps the bottom right corner of the field image.

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Habraken te Veldhoven

Rapportnummer 20210262

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Habraken te Veldhoven

November 2022

Rapportnummer: 20210262

Opdrachtgever: Gemeente Veldhoven

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I. Lustenhouwer

Auteur: M.A. den Otter

Kwaliteitscontrole: E.J.F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Kevers en weekdieren	14
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Amfibieën en reptielen	14
4.2.6	Vogels	16
4.2.7	Zoogdieren	18
5	Conclusies	20
5.1	Beschermde gebieden	20
5.2	Beschermde soorten	20
5.3	Advies en aanbevelingen	24
5.4	Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen	24
	Geraadpleegde bronnen	26

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Veldhoven is voornemens het industrieterrein Habraken te Veldhoven te ontwikkelen. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten en de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen hierop. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn." Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Plangebied

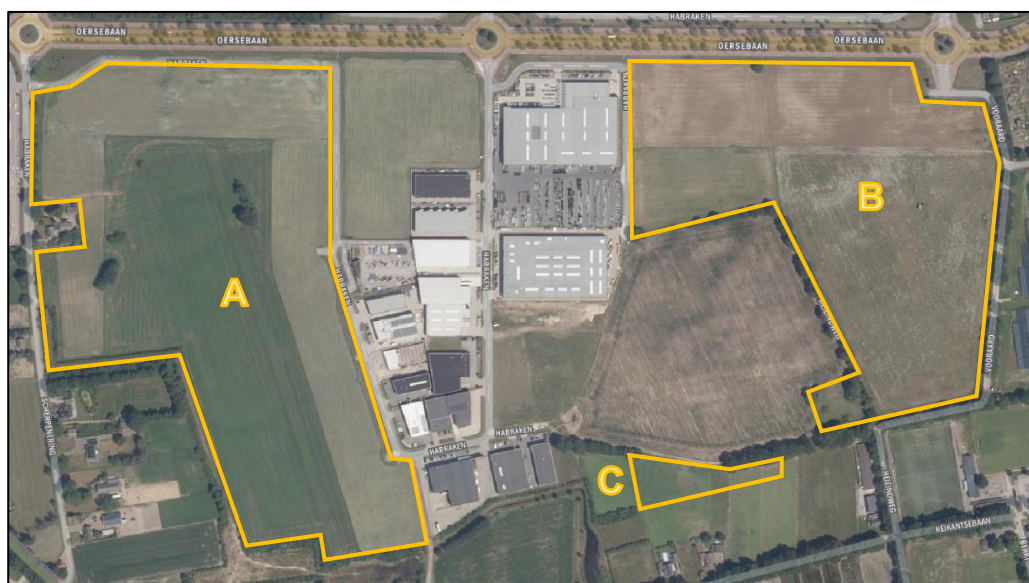
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt ten westen van de bebouwde kom van Veldhoven. Het plangebied bestaat uit drie gebieden (A, B en C) die vrijwel geheel bestaan uit frequent gemaaid grasland. Op enkele plekken staan bomen en struiken, en droogliggende greppels. Het plangebied wordt globaal begrensd door de straten Oersebaan, Vooraard, Heikantsebaan, Habraken en Scherpenring.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 6, 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele lijn) (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele lijn) (bron: PDOK Viewer)

Foto 1. Noordwesten van gebied A

Foto 2. Groepje bomen in noordoosten gebied A

Foto 3. Groepje bomen in westen gebied A

Foto 4. Westrand van gebied A

Foto 5. Zuiden van gebied A

Foto 6. Oostrand van gebied A

Foto 7. Noordwesten gebied B

Foto 8. Zuiden van gebied B

Foto 9. Zuidwesten van gebied B

Foto 10. Bunker (oosten gebied B)

Foto 11. Oostrand gebied B

Foto 12. Noordrand gebied B

Foto 13. Westen van gebied C

Foto 14. Oosten van gebied C

2.2 Voorgenomen plannen

De gemeente Veldhoven is voornemens het industrieterrein Habraken te ontwikkelen. Op het terrein worden gebouwen gebouwd en wegen aangelegd. Hiervoor zullen bomen worden gekapt, mogelijk worden greppels gedempt die door het gebied heen gaan. De bunker wordt verwijderd. De bomenrijen langs gebied B blijven behouden. De bomen in gebied A worden verwijderd en ook de solitaire boom aan de noordkant van gebied B wordt verwijderd.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

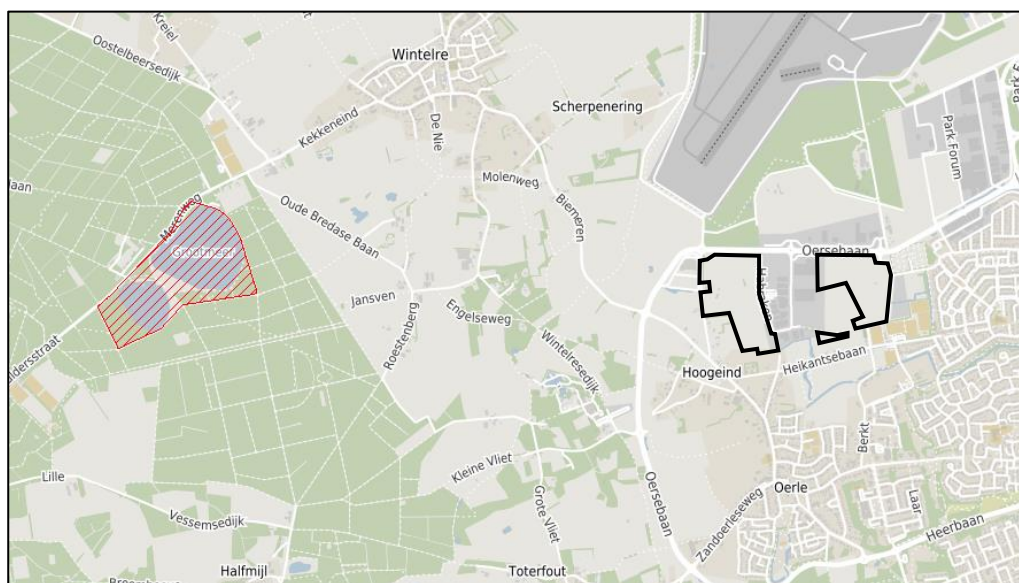
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 23 augustus 2021 in de ochtend en middag onder de volgende weersomstandigheden: zwaar bewolkt, droog, windkracht 4 en circa 18 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 2,6 kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt, zie figuur 3. Dit betreft het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

Figuur 3. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) (bron: kaartbank.brabant.nl)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen plannen.

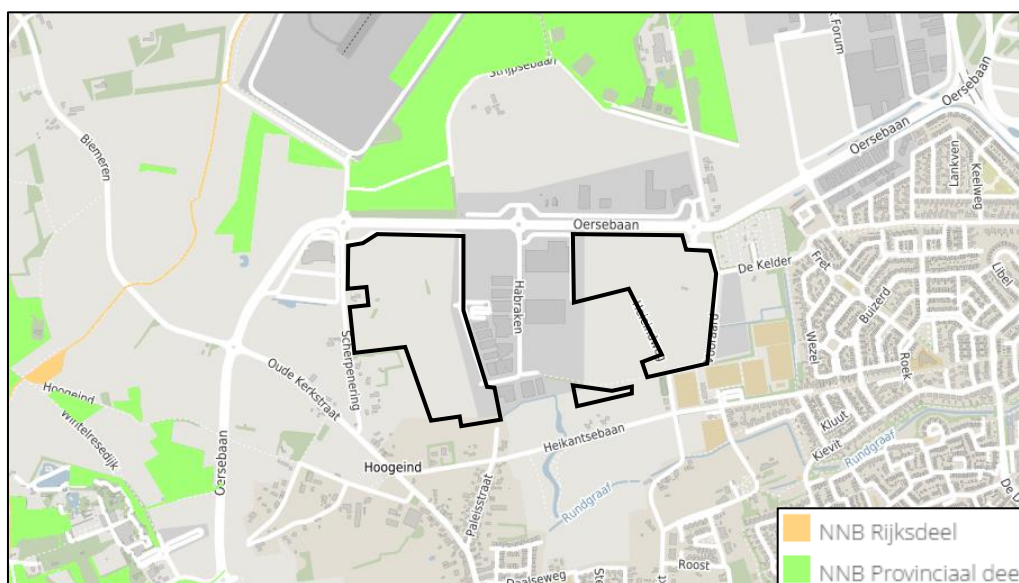
Als gevolg van de ontwikkelingen (tijdens de werkzaamheden en tijdens de gebruiksfase) in het plangebied zal sprake zijn van stikstofemissie. Depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de natuurwaarden. De hoeveelheid stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen plannen op Natura 2000-gebieden moet worden bepaald middels een stikstofberekening met het programma AERIUS Calculator. De resultaten van de berekening moeten vervolgens ecologisch worden beoordeeld om te toetsen of sprake is van (significant) negatieve effecten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant bestaande uit NNB Rijksdeel en het NNB

Provinciaal deel) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaarten op de website van provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN Provinciaal deel ligt op circa 75 meter ten noorden van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN Rijksdeel ligt op circa 460 meter ten westen van het plangebied. De ligging van het NNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van het NNN (bron: kaartbank.brabant.nl)

Effectbeoordeling

Oppervlakteverlies en Versnippering

Deze twee factoren zijn niet aan de orde, de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het NNB derhalve kan het NNB niet verliezen aan oppervlakte of versnipperd raken.

Optische verstoring en Verstoring door mechanische effecten

Deze twee factoren zijn ook alleen aan de orde bij werkzaamheden in het NNB zelf. Doordat de voorgenoemde plannen buiten het NNB worden uitgevoerd zijn deze factoren niet aan de orde.

Verontreiniging en Verdroging/Vernatting

De werkzaamheden en de nieuwe situatie zorgen er niet voor dat het NNB verontreinigd raakt of verdroogt. Milieu wetgeving ziet erop toe dat geen verontreiniging optreedt. Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de waterhuishouding in het gebied, indien veel verharding wordt toegevoegd dient ook te worden gezorgd voor waterberging. De situatie in het NNB ten aanzien van vocht zal niet veranderen.

Verstoring door geluid, licht en trilling

Deze factoren hebben enkel effect op dieren, niet op natuurbeheertypen. Door de ontwikkeling in het plangebied wordt tijdelijk meer trilling verwacht tijdens de werkzaamheden, en in de gebruiksfase wordt een verhoging verwacht van geluid en licht door toegenomen verkeersbewegingen op de Oersebaan. Deze effecten kunnen ook merkbaar zijn in het NNB.

Echter ligt het NNB ook naast het vliegveld Eindhoven Airport, waar per dag meer dan 100 vliegbewegingen zijn, of gemiddeld om de 5 minuten een vliegbeweging. Hierdoor zal de toename van geluid, licht en trilling door de voorgenomen plannen geen significant negatief effect hebben, omdat de verstoring door de voorgenomen plannen niet in verhouding staan tot de verstoring door het vliegveld.

Stikstofdepositie

De voorgenomen plannen zullen leiden tot een stikstofemissie die kan neerslaan op het NNB. Ook dit effect van de voorgenomen plannen staat niet in verhouding tot de effecten van het vliegveld. Tevens is het beheertype droog bos met productie niet erg gevoelig voor stikstofdepositie.

Conclusie

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Een negatief effect als gevolg van de stikstof die vrijkomt bij het realiseren en het gebruik van het industriegebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve dient een AERIUS-calculatie te worden uitgevoerd.

De voorgenomen plannen hebben door afstand en aard van de werkzaamheden, door de aanwezigheid van het vliegveld Eindhoven Airport, én door het beheertype in het NNB geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde plantensoorten zijn waargenomen.

Het plangebied bestaat voornamelijk uit frequent gemaaid en soortenarm gras. De randen van het plangebied zijn ruiger en meer soortenrijk, op enkele plekken ingezaaid. De omstandigheden in het plangebied zijn matig geschikt voor beschermde plantensoorten. In het plangebied zijn geen beschermde

plantensoorten aangetroffen. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 *Vlinders en libellen*

Vlinders

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied grote weerschijnvlinder (§3.3 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn iepenpage (§3.3 Wnb) en teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb) waargenomen, en op een afstand van twee tot vijf kilometer zijn bruine eikenpage en grote vos (beide §3.3 Wnb) waargenomen.

- + Grote weerschijnvlinder is een tot voor kort zeldzame (nu een niet bedreigde) standvlinder die voorkomt in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalén. De waardplant van deze soort is vooral boswilg, soms grauwe wilg.
- + Iepenpage is een zeldzame soort die op verschillende locaties in Nederland voorkomt bij iepen in bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. De waardplanten van deze soort zijn diverse iepen zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars.
- + Teunisbloempijlstaart is een zeldzame soort die voorkomt in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten zijn wilgenroosje, teunisbloem, bastaardwederik en kattenstaart.
- + Bruine eikenpage is een vrij zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de hogere zandgronden in het binnenland, de duinen en Zuid-Limburg. Waardplant voor de rups zijn kleine (zomer)ieikjes. De soort komt voor in bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant.
- + Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.

In het plangebied ontbreekt het geschikte habitat voor bovengenoemde en andere beschermde vlindersoorten. Daarom is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bosbeekjuffer (§3.3 Wnb) is waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied is beekkrombout (§3.3 Wnb) waargenomen.

Binnen het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van (beschermde) libellen in het plangebied is uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het plangebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het voorkomen van (beschermde) vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit de gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer

afstand van het plangebied Alpenwatersalamander, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn bastaardkikker (§3.3 Wnb), heikikker, kamsalamander en knoflookpad (alle §3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. In de omgeving is wel oppervlaktewater aanwezig dat gebruikt kan worden door algemene en niet-kritische amfibiesoorten. Geschikt voortplantingswater voor heikikker, kamsalamander en knoflookpad liggen op te grote afstand van het plangebied, daardoor kan worden uitgesloten dat het plangebied land- en overwinteringshabitat biedt voor deze soorten. Heikikker, kamsalamander en knoflookpad planten zich voort in vennen en andere wateren met hoge natuurwaarden bij het bos ten zuidwesten van het plangebied.

Het plangebied is wel geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen zich verschuilen tussen de kruidachtige vegetatie, bomen en struiken, en ingegraven in de grond.

Reptielen

Uit de gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) is waargenomen.

- + Levendbarende hagedis komt voor op droge en vochtige heiden en hoogvenen, en venoevers. De soort komt daarnaast ook voor in bossen en struwelen.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat voor levendbarende hagedis. Daarbij ligt het geschikte leefgebied voor levendbarende hagedis op te grote afstand van het plangebied waardoor het niet bereikbaar is. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van bomen, struiken en de kruidachtige vegetatie en bij graafwerkzaamheden kan het land- en overwinteringshabitat van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Ten noorden en westen van het plangebied liggen bossen, dit zijn meer geschikte overwinteringslocaties voor amfibieën; het plangebied vormt geen essentieel land- en overwinteringshabitat. Er blijft zodoende in de omgeving voldoende land- en overwinteringshabitat aanwezig.

Mitigerende maatregelen

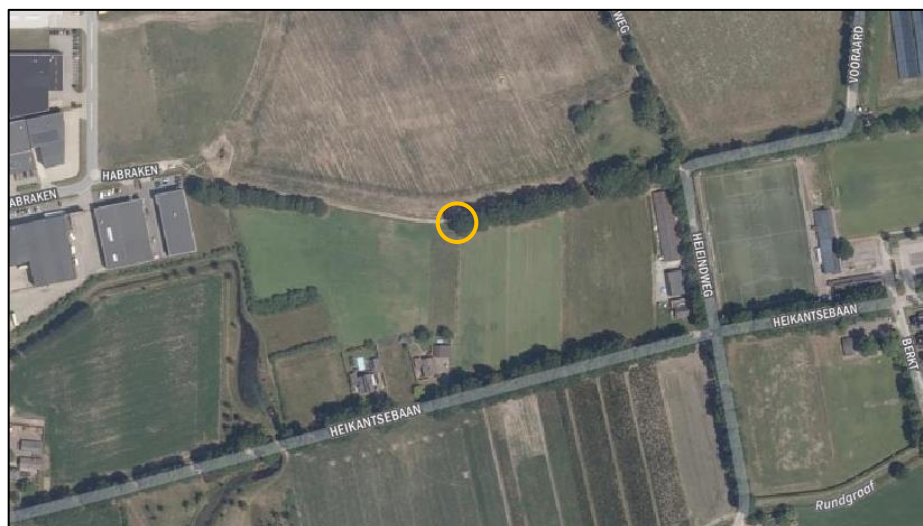
Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie in één richting worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet. Onder de Wet Natuurbescherming mag voor Alpenwatersalamander gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten Voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud van de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland. Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden en het verwijderen van kruidachtige vegetatie, bomen en struiken vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode van 1 maart tot 1 oktober.

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten vogels in het plangebied waargenomen: boerenzwaluw, houtduif en ekster. Ook is een nestkast van de steenuil aangetroffen in de voorste boom op foto 14 in gebied C, zie figuur 5.

Figuur 5. Locatie van de steenuil-kast

Uit de gegevens van de NDFB blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief (alle §3.1 Wnb).

Het plangebied biedt geschikt foerageergebied voor vogels, waaronder steenuil. Ook zijn in de bomen, struiken, kruidige oevers en nestkast geschikte nestlocaties aanwezig, zoals voor patrijs. Tijdens het veldbezoek is een nest aangetroffen (vermoedelijk van kraaiachtige) in een van de bomen in gebied A.

Effectbeoordeling

Bij het snoeien of kappen van bomen en struiken kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Voor algemene vogelsoorten is en blijft in de omgeving van het plangebied voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Mogelijk maken ook vogels met een jaarrond beschermd nest, waaronder steenuil en kerkuil, gebruik van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied kan essentieel foerageergebied vormen voor steenuilen en kerkuilen. Het vernietigen van foerageergebied kan leiden tot het significant verstoren van de nestgelegenheid. De bomenlaan met de nestkast blijft behouden, maar de werkzaamheden kunnen mogelijk wel negatieve effecten op de nestkast indien die in gebruik genomen is.

Patrijs is volgens de Wet natuurbescherming beschermd gedurende het broedseizoen, de soort staat echter ook op de Rode Lijst, derhalve is het nemen van extra maatregelen voor deze soort aan te bevelen. Door de ontwikkelingen in het plangebied verdwijnt voor patrijs een aanzienlijk deel van het leefgebied.

Mitigerende maatregelen

Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar nesten van steenuilen en kerkuilen in het plangebied en de directe omgeving, en het gebruik van het plangebied als foerageergebied. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat het plangebied essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van uilen dan dient het gebied te worden gecompenseerd. Bij het inrichten van een compensatiegebied kan rekening gehouden worden met patrijs.

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een inspectie van de te kappen bomen plaats te vinden, zo kan de aanwezigheid van (jaarrond beschermde) nesten worden uitgesloten, of kunnen tijdig mitigerende maatregelen worden genomen.

Door een inspectie uit te voeren in de periode waarin de bomen geen blad hebben kunnen jaarrond beschermde nesten worden aangetroffen of uitgesloten. Door ook vlak voor de werkzaamheden een inspectie uit te voeren kunnen nesten van algemene vogelsoorten worden aangetroffen of uitgesloten.

Wanneer uit de inspectie blijkt dat geen (jaarrond beschermde) nesten aanwezig zijn kunnen de bomen en struiken worden gekapt of gesnoeid buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart

tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

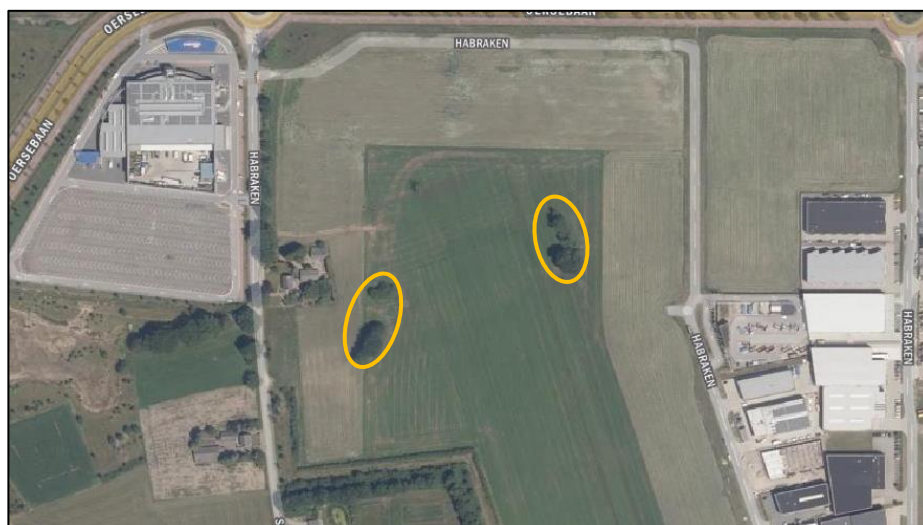
4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Mogelijk wordt de bunker in gebied B gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen (watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis, gewone grootoorvleermuis en grijze grootoorvleermuis). Het was niet mogelijk de bunker van binnen te inspecteren, de opening is te klein om door naar binnen te gaan. In het plangebied staan ook holtebomen die mogelijk worden gebruikt als verblijfplaats (bosvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis), zie figuur 6.

Het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied, en de bomenrijen kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Vliegroutes liggen langs lijnvormige elementen zoals laanbomen en watergangen.

Figuur 6. Locaties van de holtebomen

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene muizensoorten, bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree, steenmarter en vos (alle §3.3 Wnb).

Het plangebied kan leefgebied vormen voor algemene muizensoorten, egel, haas en konijn. Het plangebied kan onderdeel vormen van het grotere

leefgebied van wezel, bunzing, steenmarter ree en vos. Mogelijk zijn in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig van algemene muizensoorten, egel, haas, konijn, wezel, bunzing en steenmarter in de kruidenrijke vegetatie, struiken en bosjes. Voor eekhoorn ontbreken voldoende grote, aaneengesloten bomen in het plangebied. Mogelijk komt deze soort incidenteel voor in het plangebied.

Effectbeoordeling

Het slopen van de bunker kan mogelijk leiden tot het vernietigen van een winterverblijfplaats van vleermuizen. De kap van de bomen kan mogelijk leiden tot het vernietigen van vleermuizen in de holtes. Het vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op vliegroutes van vleermuizen omdat de bomen die hiervoor gebruik kunnen worden behouden blijven. In de directe omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. De werkzaamheden hebben hierop derhalve geen significant negatief effect.

Bij het verwijderen van de bosjes, struiken en kruidenrijke randen van het plangebied kan (een deel van) het leefgebied van algemene muizensoorten, egel, haas, konijn, ree, vos, wezel, bunzing en steenmarter verdwijnen. Voor deze soorten is en blijft in de omgeving echter voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Bij deze werkzaamheden kunnen ook verblijfplaatsen van algemene muizensoorten, egel, haas, konijn, wezel, bunzing en steenmarter worden vernietigd. Het vernietigen van verblijfplaatsen van wezel, bunzing en steenmarter is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Mitigerende maatregelen

Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen van vleermuizen in de boomholtes en bunker binnen het plangebied. De laanbomen rondom het plangebied dienen tijdens de schemering en de nacht niet extra te worden verlicht (gedurende de werkzaamheden en de gebruiksfase).

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, egel, haas en konijn geldt in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor wezel, bunzing en steenmarter geldt deze vrijstelling niet. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied door wezel, bunzing en steenmarter indien de dekkingbiedende vegetatie langs de west- en zuidrand van gebied A worden verwijderd.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Een negatief effect als gevolg van de stikstof die vrijkomt bij het realiseren en het gebruik van het industriegebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve dient een AERIUS-calculatie te worden uitgevoerd.

De voorgenomen plannen hebben door afstand en aard van de werkzaamheden, én door het beheertype in het NNN geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied biedt geschikt foerageergebied voor vogels, waaronder steenuil en kerkuil. Voor algemene vogelsoorten is en blijft in de omgeving van het plangebied voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Het plangebied kan essentieel foerageergebied vormen voor steenuilen en kerkuilen. Het vernietigen van foerageergebied kan leiden tot het significant verstoren van de nestgelegenheid. Nesten van steenuil en kerkuil zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van steenuilen en kerkuilen in het plangebied en de directe omgeving. Indien blijkt dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van uilen dient het gebied te worden gecompenseerd. Bij de inrichting van het compensatiegebied kan ook rekening gehouden worden met patrijs. Werkzaamheden in het plangebied kunnen niet uitgevoerd worden voor dit onderzoek is afgerond en blijkt dat de werkzaamheden geen significant negatief effect hebben.

In de bomen, struiken, kruidige oevers en nestkast zijn geschikte nestlocaties aanwezig. Door een inspectie uit te voeren in de periode waarin de bomen geen blad hebben kunnen jaarrond beschermde nesten worden aangetroffen of uitgesloten. Door ook vlak voor de werkzaamheden een inspectie uit te voeren kunnen nesten van algemene vogelsoorten worden aangetroffen of uitgesloten.

Wanneer uit de inspectie blijkt dat geen jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn kunnen de bomen en struiken worden gekapt of gesnoeid wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Mogelijk wordt de bunker in gebied B gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen in de winterperiode en dit dient onderzocht te worden. Het is niet mogelijk de bunker te inspecteren op mogelijk aanwezige vleermuizen, omdat de opening te klein is. Het is mogelijk om met behulp van een luisterkast en cameraval het zwermgedrag van vleermuizen bij de bunker vast te leggen en zo vast te stellen of de bunker wordt gebruikt als winterverblijfplaats.

Binnen het plangebied staan ook meerdere holtebomen die mogelijk worden gebruikt als verblijfplaats. De werkzaamheden, het gebruik van verlichting, het kappen van bomen en het slopen van de bunker kunnen een significant negatief effect hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen. Door nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen in de actieve periode (mei t/m september) is het mogelijk de verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen en de functie van de verblijfplaats.

Het plangebied kan door vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied, en de bomenrijen kunnen dienen als vliegrouwe voor vleermuizen. De werkzaamheden kunnen een verstoring effect hebben op de foerageergebied in en om het plangebied wanneer ze tijdens de schemering en nacht extra verlicht worden. De bomen die gebruikt kunnen worden als vliegrouwe blijven behouden. Het verlichten van de laanbomen dient te worden voorkomen (gedurende de werkzaamheden en de gebruiksfase). In de directe omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig, de werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op foerageergebied van vleermuizen.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Bij het verwijderen van bomen, struiken en de kruidachtige vegetatie en bij graafwerkzaamheden kan het land- en overwinteringshabitat van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Om het verwonden van amfibieën te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie in één richting te worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Voor Alpenwatersalamander dient gewerkt te worden volgens de Gedragscode van de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland. Het uitvoeren van graafwerkzaamheden en het verwijderen van kruidachtige vegetatie, bomen en struiken vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode van 1 maart tot 1 oktober.

Het plangebied kan leefgebied vormen voor algemene muizensoorten, egel, haas en konijn. Het plangebied kan onderdeel vormen van het grotere leefgebied van bunzing, steenmarter ree en vos. Mogelijk zijn in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig van algemene muizensoorten, egel, haas, konijn, wezel, bunzing en steenmarter in de kruidrijke vegetatie, struiken en bosjes.

Bij het verwijderen van de bosjes, struiken en kruidrijke randen kan (een deel van) het leefgebied van grondgebonden zoogdieren verdwijnen. Voor deze soorten is echter in de omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Bij deze werkzaamheden kunnen ook verblijfplaatsen van algemene muizensoorten, egel, haas, konijn, wezel, bunzing en steenmarter worden vernietigd. Om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie één kant op te

worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Voor wezel, bunzing en steenmarter dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied indien de dekkingbiedende vegetatie langs de west- en zuidrand van gebied A worden verwijderd.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen + inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden
Vogels	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Mogelijk	Inspectie bomen tijdens periode dat bomen geen bladeren aan bomen hebben
Steenuil en kerkuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid en foerageergebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen in bunker en holtebomen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied en vliegroutes	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Voorkomen dat laanbomen worden verlicht
Alpenwatersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Graafwerkzaamheden uitvoeren tussen 1 maart en 1 oktober
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene spits-, woel- en ware muizen, egel, haas en konijn	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen en leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Wezel, bunzing en steenmarter	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen en leefgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Steenmarter, ree en vos	§3.3 Wnb	Leefgebied	Nee	-	-

5.3 Advies en aanbevelingen

Overtreding van de Wet natuurbescherming dient te worden voorkomen door het nemen van de volgende vervolgstappen en maatregelen:

1. Nader onderzoek uitvoeren naar steenuil, kerkuil, vleermuizen, wezel, bunzing en steenmarter. Dit onderzoek dient afgerond te zijn voordat werkzaamheden in het plangebied kunnen plaats vinden. Mogelijk is het verkrijgen van een ontheffing nodig en dienen mitigerende of compenserende maatregelen te worden genomen, aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek.
2. Tijdens de werkzaamheden en de gebruiksfase wordt voorkomen dat de laanbomen rond het plangebied extra worden verlicht tijdens de schemering en de nacht.
3. Inspectie jaarrond beschermde nesten vóór aanvang van de werkzaamheden. Mogelijk is het verkrijgen van een ontheffing nodig en dienen mitigerende of compenserende maatregelen te worden genomen, aan de hand van de resultaten van de inspectie.
4. Indien bomen in de broedperiode worden gekapt (en geen jaarrond beschermde vogels broeden of vleermuizen verblijven) dient een inspectie uitgevoerd worden op mogelijk aanwezige broedgevallen. Bij afwezigheid van broedgevallen kunnen bomen worden gekapt
5. Afhankelijk van de resultaten van het nader onderzoek dienen graafwerkzaamheden en het verwijderen van kruidachtige vegetatie, bomen en struiken plaats te vinden buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander.

5.4 Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen

Nader onderzoek

- + Steenuilonderzoek vindt plaats tussen 1 februari en 30 april.
- + Kerkuilonderzoek vindt plaats tussen 1 februari en 1 september.
- + Wezel-, bunzing- en steenmarteronderzoek vindt bij voorkeur plaats tussen 1 maart en 1 oktober, maar kan jaarrond.
- + Vleermuisonderzoek boomholtes vindt plaats tussen 15 april en 15 oktober.
- + Vleermuisonderzoek bunker vindt plaats in september en oktober door middel van luisterkast met cameraval

Ontheffing Wet natuurbescherming

- + Indien verblijfplaatsen, nesten en/of essentieel foerageergebied aanwezig zijn in het plangebied dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij provincie Noord-Brabant.
- + De aanvraag kan pas worden ingediend als het nader onderzoek helemaal is afgerond. De omgevingsdienst (ODBN) heeft 13 weken met 7 weken mogelijke verlenging nodig om de ontheffing te verlenen, gerekend vanaf het moment dat u uw aanvraag heeft ingestuurd.
- + Voor het aanvragen van een ontheffing dient een mitigatieplan/activiteitenplan te worden opgesteld ten behoeve van de verblijfplaatsen en essentiële onderdelen van het leefgebied van de beschermde soort(en).

- + Daarnaast dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen indien noodzakelijk.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland, 2020. Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud. Goedgekeurd tot 1 juni 2023. Versie 4 december 2020.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, kaartbank.brabant.nl, 26-08-2021
- + Natuurnetwerk Nederland, kaartbank.brabant.nl, 26-08-2021
- + NDFF - 23-08-2021 08-57-48
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstrend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen

van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.